

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	2. oldal
1.1. „Ház” projekt és társadalmi fenntarthatóság	2. oldal
1.2. Magyarországi kistelepülések helyzete	4. oldal
2. Előzmények	7. oldal
2.1. Vidék helyzete	7. oldal
2.2. „Go Vöröstó” projekt bemutatása (kutatás és oktatás kapcsolata)	8. oldal
2.3. Kutatócsoport összetétele	14. oldal
3. Kutatás elmélete	15. oldal
3.1. Hipotézis	15. oldal
3.2. Módszertan	17. oldal
4. Kutatás gyakorlata	20. oldal
4.1. Közösségek felkutatása	20. oldal
4.2. Konfeszt	28. oldal
4.3. Internetes fejlesztés – Civil háló – falusite	35. oldal
5. Eredmények összefoglalása	40. oldal
6. Jövőkép – Összegzés	41. oldal
6.1. Honháló további fejlesztése	41. oldal
6.2. Integrálás az oktatásba – közvetlen kapcsolat az építészeti gyakorlattal	43. oldal

1. Bevezető

1.1. „Ház” projekt és társadalmi fenntarthatóság

Egyetemi karunkon, és az ország több építészkutatási intézményében is az elmúlt években megfigyelhető az a tendencia, miszerint a komplex tervek és diplomamunkák kapcsán különös hangsúlyt kap a tervezési feladat társadalmi, illetve szociális beágyazottsága. Számos esetben a választott téma egy-egy település vagy kistérség lehetőségeinek javítását, kihasználását, a közösségi élet aktivizálását tűzi ki célul (közösségi házak, gazdasági épületek, terményfeldolgozók, szociális intézmények). A tervezést jó esetben megelőzi a funkcióval, helyszínnel kapcsolatos sokrétű kutatás. A történelmi, földrajzi, társadalmi, gazdasági adottságok, a valós igények feltérképezése képezi a későbbi építészeti döntések megalapozottságát. Az egyre népszerűbb és szélesebb körben elterjedő építőtáborok tapasztalatai szerint is akkor válik jól működővé, hosszú távon fenntarthatóvá egy-egy megtervezett és meg is valósított épület, ha a használókkal szoros együttműködésben az ő közreműködésükkel zajlik a folyamat. Előfeltétele viszont a helyi kisközösségek megléte, tudatos működése és szándékai. Ennek hiányában a kívülről jövő kezdeményezések nem tudnak gyökeret vetni, idővel elhalnak. Az országban számos ilyen kisközösség, baráti társaság létezik, akiknek vannak terveik és helyük, viszont nem könnyű tudomást szerezni róluk, mi több, ők sem igen ismerik egymást a hasonló tevékenységet folytatók körén túl.

Kutatási szándékunk abból a feltételezésből alakult ki, miszerint ezek a kisközösségek volnának hivatottak egy-egy település vagy térség szellemi központjait megalapozni, és ebben a folyamatban mindkét fél számára hasznos lehet az építészképzéssel való együttműködés.

BME Építőtábor, Valkonya, 2010 http://epiteszforum.hu/imagelist/gallery&nid=16723&img_id=79643

Az fenntarthatóság fogalmának építészeti értelmezése csak részben jelent energetikai fenntarthatóságot, a használók életmódjának, lehetőségeinek elsődlegessége nélkül nem tudnak szervesülni a leghatékonyabb energia-visszaforgató épületgépészeti megoldások sem. A fenntarthatóság éppen ezért elsősorban a hosszú távú használhatóság, karbantarthatóság, a vidéki építés sajátos világának újbóli magára találásának kérdése.

Meglátásunk szerint akkor tud a magyar vidéki építészet felborult kultúrája újra magára találni és kialakítani sajátos, mai nyelvezetét, amikor az ennek alapját képező, kialakulófélben lévő új vidéki társadalom is rátalál a saját hangjára. Mindaddig a műépítészeti beavatkozások (akár a paraszti kultúra hagyományiból szándékoznak kiindulni, akár nem), illetve az újépítésű szabadon álló családi házak sem tudnak igazán a fenntarthatóság szellemében működni. Ebből a feltételezésből kiindulva kezdtünk el a vidéki kisközösségek helyzetével, életével foglalkozni, megismerni, feltérképezni viszonyaikat. Először egy konkrét falu, Vöröstó kapcsán, a kutatás későbbi fázisában pedig az egész országra kiterjedően, egy-egy régió alaposabb feltérképezésén keresztül.

Dabasi házak

1.2. Magyarországi kistelepülések helyzete

A magyarországi kistelepülésekkel kapcsolatban az elsők között merül fel a vidékfejlesztés fogalma. A paraszttársadalom felbomlása Magyarországon nagyon rövid idő alatt ment végbe (1950-1970), hirtelen kellett alkalmazkodni a szocialista gazdasági rendszerhez, a TSZ szabályaihoz. A gazdasági, gazdálkodási rendszer megváltozása magával hozta a társadalmi változásokat is, az emberi kapcsolatokat addig meghatározó erős vallási és vagyoni kötődés meglazult. A mezőgazdasági termelésről áthelyeződött a hangsúly a vidék iparosítására. A bizonyos értelemben biztonságot, kiszámíthatóságot jelentő szövetkezeti, illetve a gyári munkásélet velejárójaként megjelent az ingázás mára szinte mindenre kiterjedő jelensége. A háztáji „második gazdaság” ugyan virágzott, ám annak bizonytalansága miatt, a megtermelt javak inkább a fogyasztás növekedését eredményezték. A fiatalabb generáció a városba költözött. A szocialista rendszer összeomlásának alapvető oka viszont az a felismerés volt, hogy a gazdaság modernizációja csak a politikai, közösségi és kulturális dimenzióval együtt lehetséges. A rendszerváltozás után

megindult az állami tulajdonok privatizációja, amelyet értelmezhetünk a folytonosság ellehetetlenítésének újabb állomásaként. Amíg Nyugat-Európában ezzel párhuzamos folyamatok sokkal hosszabb idő alatt mentek végbe, nálunk esély sem volt a vidéki társadalom belső átalakulásának viszonylag természetes útjára. A szocialista nagyvállalatok összeomlása utáni általános recesszió és munkanélküliség máig erősen érezteti hatását. A főváros és a vidék közötti különbség nőtt, de azon belül a vidéki térségek is különböző módon alakultak át (dinamikusan fejlődő rurális térségek, elmaradott rurális térségek, elnéptelenedő rurális térségek). A differenciálódás mellett egyes területeken kialakult az új helyzetekhez való alkalmazkodás képessége. Kialakul a város-vidék peremzóna, ahol az urbánus és rurális életmód, területhasználat stb. keveredik. A kistelepülésre történő migráció magas arányán belül is jelentősek a falvak közötti áttelepülések.

A mai helyzetet tekintve az idősödő „helyi” lakosság mellett megjelenik a városból, vagy más településről átköltözött fiatalabb nemzedék, akik a tanulható, alkalmazható minták híján a saját bőrén tapasztalja ki ennek az új típusú vidéki életnek a velejáróit. Ahogyan ezek az emberek, családok megtalálják a helyüket egy-egy településen, kialakulnak új közösségek, szellemi közegek, amik a helyi fiataloknak is az élhetőség képét mutatják. Az ökológikus gazdálkodás módszerei, a kézműves technológiák mai alkalmazásai, a közösségi élet új felületei szép lassan elterjednek, egyre népszerűbbek a városiak körében is. Jellemző az egész folyamatra a leleményesség, az egyszerűség, a természetesség, a viszonylagos autonómia vágya, a globalizáció és a fogyasztói kultúra kontrolálásának igénye.

Nyugat- Európában is megtalálható ennek a sajátos társadalmi rétegnek a megfelelője, talán régebbre nyúló történettel, mégis a mi relatív „elmaradottságunk” hagyott megmaradni olyan helyeket, embereket, tudásokat, amik nyugaton már csak a múzeumokban léteznek. Elég az erdélyi falvakra gondolni, a népművészetre, vagy a régi gyümölcsfajtákra, még nem hatott át mindent a steril szabályozottság. Kutatásunk ilyen kisközösségek felkutatását célozta meg, mert meggyőződésünk, hogy a „vidék fenntartható fejlődésének” kulcsa az ő kezükben van. A fejlődés, mint immanens, belső folyamat kívülről befolyásolható ugyan, de alapja a belső szándék kell legyen.

A vidékfejlesztés viszonylatában értelmezett fenntarthatóság három alappillére közül „fenntartható mezőgazdaság, fenntartható vidék és tiszta környezet”¹, építésként elsősorban *tiszta környezetek* létrehozásához tudunk hozzájárulni, ám ez elválaszthatatlan a másik két dimenziótól.

---

¹ Kovács Teréz: *Vidékfejlesztési Politika, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2003*

2. Előzmények

2.1. Vidék helyzete

A vidék helyzetének leírása azért is összetett feladat, mert a fogalom jelentése nem egyértelmű. A kisváros, a táj, a falu területének összességét jelenti elsősorban a fogalom, ezzel szemben Magyarországon, a fővároson kívüli területek nevezik vidéknek. Gyakran használt szakkifejezés újabban a rurális terület. A vidék és a falu szavainkhoz társítunk empirikus tapasztalatokat is, melyek nem tisztán definiálható tudományos kifejezések. A faluban benne van a tradicionálisan autonóm termelésre alapozott falusi közösség, a falusi építészet immár lezárult korszaka. A vidéki társadalom egyre differenciáltabb, nehezen körülhatárolható csoportokat alkot. A megélhetés és az iskolázhatóság kérdési alapvetőek a lakóhely kiválasztása során. Ezek mellett a fiatal családok számára a szellemi közeg, a közösségi élet lehetőségei elsődlegesek. A helyi kisközösségek (melyeket később élő sejteknek nevezünk el) mindezt nagy eséllyel teremthetik meg saját maguk számára, közeget jelentve később csatlakozóknak is. Sokszor az ország különböző pontjain hasonló utakat tesznek meg ezek a közösségek egymástól teljesen függetlenül. Jelentheti ez egyrészt azt, hogy a folyamat önmagától működik, szükségszerűen következik be, másrészt utalhat arra, hogy a tapasztalatok cseréje, megosztása könnyíthetne a rögzös utakon. Egyre többen felismerik a természeti és még tiszta épített környezet értékeit és lehetőségeit, komplex módon vizsgálva a terület gazdasági és társadalmi működését. Mindebben segítenek a városi tapasztalatok, külföldi példák ismerete.

A kistelepülések formálódó lakossága kitörölhetetlenül hordozza magában az urbánus kultúrát és mintákat, de jellemzi a nyitottság, és ha nem is egy az egyben a paraszti kultúra, de annak egy mai változatának elsajátítása. A helyi termelési módok évek során történő kikísérletezése, a megélhetés biztosítása mellett a háztáji gazdálkodás, a kulturális élet lehetőségének megteremtése nagyon tudatos hozzáállást kíván.

2.2. „Go Vöröstó” projekt bemutatása (oktatás és kutatás kapcsolata)

Vidéki kistelepülések fenntartható fejlődésének kérdése átfogó, közösségi tervezést igénylő feladat részeként fogalmazható meg. Átfogó abból a szempontból, hogy több tudományterület közös fellépése szükséges a komplex eredmény elérése érdekében, nem szűkíthető le pusztán építészeti kérdésekre. Továbbá átfogó abból a szempontból is, hogy a vizsgálat tárgya település léptékű, azaz csoportos együttgondolkodást igénylő feladat, szakemberek, civilek, lakosok, befektetők együttes bevonásával. A módszer ismert, tanulmányozható külföldi példákon keresztül, a már feltárt tapasztalatok beépítése a hazai gyakorlatba lehetőségként adja magát. Építész csoportosulások aktív közösségi szerepvállalása gyakori jelenség a nyugati társadalmakban. Számos területen működnek együtt építészek más szakmák képviselőivel, akár szociológusokkal, kultúrantropológusokkal és még befektetőkkel is. Katalizátor szerepük miatt a helyi társadalom szintjén megmutatkozó aktivitásuk nagy jelentőséggel bír, melyet az alulról szerveződő társadalom hívott életre. A társadalomnak ezt a képességét a felülről irányított rendszerek tehetetlensége formálta erőssé, hiszen a közösségek újraszerveződését központilag kikényszeríteni aligha lett volna lehetséges. Az ilyen jellegű közösségi akciók sok esetben lehetőséget teremtettek az együtt gondolkodásra, elősegítették a közösségek megszerveződését, és számos kis léptékű projekt megvalósulásához vezettek.

A kutatás szempontjából izgalmas lehetőségként értékeltük az ilyen jellegű településfejlesztési gyakorlat oktatásba való integrálhatóságát, amelyet egy tervezési félév kapcsán kívántunk kipróbálni. A Középülettervezési Tanszék negyedéves hallgatóit és oktatóit vontuk be a kísérleti jellegű kutatási szakaszba. A felmerült helyszínek közül Vöröstóra, Balaton-felvidék egy műemlékileg is védett településére esett a választás. Itt érdemes megjegyezni, hogy már a helyszín kiválasztása is fontos vizsgálati részt kell képezzen a kutatás során, mivel a helyi energiák, képességek, a társadalmi-gazdasági potenciálok ismerete nagyban befolyásolja a kutatás eredményességét. A fenntartható fejlesztéshez szorosan hozzátartozik a helyi közösségek bevonása, mi több a közösségi akarat felélesztése, úgynevezett dinamikus lakossági fejlesztés alkalmazásával, amely arra irányul, hogy a helyi közösségek önmaguk tárják fel lehetőségeiket, saját maguk végezzenek kérdőíves kutatást, és jussanak eredményre külső közreműködő (mentor) segítségével. A mi esetünkben a közreműködő partner a hallgatókból kutató csoport volt. A rendhagyó kutakodás során a nyilvánosság minden eszközét felhasználtuk, hogy bárki számára megteremtjük a bekapcsolódás lehetőségét. Ennek egyik formája egy blog létrehozása volt (www.govorosto.blogspot.com), amelyen minden gondolatfoszlányt, tervet, dokumentációt, interjút elérhetővé tettünk az érdeklődők számára, fókuszálva a helyi közösségekre.

Egy másik formája, a "folyamatos" jelenlét a helyszínen, gyakori oda utazások, interjúk készítése a lakosokkal, ismeretadás és szerzés. A félév során kipróbáltuk/modelleztük azt a munkamódszert, hogy hogyan képes 30 résztvevő szervezeten meghatározott problémákkal foglalkozni. Az újszerűség abban is megmutatkozott, hogy a kis csoportokat alkotó hallgatók nem ugyanazzal a feladattal foglalkoztak egy féléven át, hanem minden csoport különböző jellegű témát igyekezett kibontani, úgy, hogy mindeközben munkájuk valamilyen módon mégis össze legyen hangolva. Több fókusz területet határoztunk meg. Ilyen volt a finanszírozás kérdésköre, amely magába foglalta a helyi gazdasági potenciálok feltérképezését (helyi vállalkozók, szervezetek, infrastruktúra). A finanszírozási elemzések azt vizsgálták, hogy milyen területen lenne érdemes az első fejlesztési lépést megkezdeni. Mi az a mikro-beavatkozás, amit egy közösség saját erejéből képes megvalósítani, mely akár képes egy következő - már kívülről jövő segítséggel létrejövő - fejlesztést is generálni. Fenntarthatósági kérdésként foglalkoztunk a megvalósítandó projekt jövőbeli sorsával, üzemeltethetőségével. Lesz-e olyan közösség, potenciális szervezet, amely képes kezelni, fenntartani egy meghatározott funkciójú épületet, milyen segítségnyújtási módszerek képzelhetők el, és ezeknek milyen gazdasági-társadalmi hatásai lehetnek. Kidolgoztuk a stratégiaileg fontos, első beavatkozás kiviteli szintű terveit. Ennek során szem előtt tartottuk az önerő szűkösségét, mindent alávetve a *megépíthetőség* kritériumának. Ezekkel párhuzamosan születtek a regionális kapcsolatok felélénkítését célzó vizsgálatok. A gazdasági-társadalmi potenciál régió szintű feltérképezése, helyi tudások, tapasztalatok összegyűjtése (kézművesség, kultúra, tevékenységi körök). Erre vonatkozó projekt javaslat volt a Mencshely-Dörgicse-Vászoly-Pécsely-Barnag-Vöröstó szorosabb összefonása egy kistérségi piac létrehozásával. Feltárandó fókusz területnek számított a mikrostruktúrák megismerése, úgymint lakásállomány, régi és új lakási szokások, család és egyén települési kapcsolata (iskola, óvoda, bolt, egyéb szolgáltatások). Megjelent egy *aktív faluhasználati kézikönyv*, amely tartalmaz például olyan térhasználati útmutatót, mely a vidéki létforma megváltozott térigényeit és a konzerválódott téri adottságokat (hagyományos parasztház) gondolja újra. Megfogalmazódtak a privát térhasználaton túl a közösségi terek használatának új lehetőségei, például azt, hogy miként lehet feloldani legtöbb egyutcás falura

első beruházás - kulcsos ház, meglévő pajták használata

V-active GO VÖRÖSTÓ!

A vöröstói ételmezserellátás válsága

a kereskedelemhez kötődő térhasználat változása

Az egykori bolt helyzetéből adódóan az a.) ábrán látható mozgásokat indukált. A létesítmény nem csak az ételmezserellátás helye, hanem fontos találkozási pont is lehetett. Bezárásával a vöröstói közélet egy jelentős színtere szűnt meg.

Jelenleg mobil ételmezser ellátó egységek járnak a falu utcáját. Folyamatos helyváltoztatásuk következtében (b.) ábra) nem jön létre egy sűrűsödési pont, helyette több, az utcára merőleges irányú mozgások alakulnak ki. A találkozások lehetősége csökken.

a mobil ételmezser ellátó egység használata

- 01 Vöröstó az egység érkezése előtt
- 02 longitudinális hullámkibocsátás
- 03 az egység vizuális megjelenése a faluban
- 04 hullám percepciója
- 05 lakosság aktiválása
- 06 tranzakció

19 **20**

aktív faluhasználati -kézikönyv

A klasszikus workshop-szerű együttgondolkodás a lakosokkal nem valósulhatott meg, így egy lakossági fórum megvalósításával próbáltuk az együttgondolkodás élményét előhozni, amely egyben a félév zárását is jelentette egy falunap-konferencianap rendezvényeként. A konferencia így nem a megszokott építészeti konferenciák jellegét öltötte magára, hanem a szakmai határok kitágításával, egy tágabb közösségi diskurzust célzott meg, amelyben a figyelemfelhívás és az egymásra figyelés volt a legfontosabb.

vöröstói konferencia – falunap

Így a meghívott előadók közt jelen voltak településük életre keltésében, illetve fejlesztésében komoly eredményeket felmutató polgármesterek (Megyer és Györköny település polgármesterei), közösségi aktivitást mutató civil szerveződés (Liliom-kert), konkrét fejlesztést álmódó vöröstói ötletgazda, közösségi beavatkozás megvalósításának tapasztalatairól mesélő építészek (valkonyai építőtábor), a közösségek, döntéshozók szerepét és az építészek jelenlétének fontosságát boncolgató gondolkodók. Az esemény sikerességéről tanúskodnak a kapott visszajelzések, a kialakult kapcsolatok, a helyiek bizalmának felébresztése, és egy következő közös együttműködés lehetőségének előkészítése.

vöröstói konferencia- falunap plakátja házszám tábla akció

Természetesen a tapasztalatok levonása a kutatás szempontjából kiemelkedő fontosságú. Érdeemes lett volna egy hosszabb távú monitorozási folyamatot elindítani, ami a lejáró, helyi szintű gondolatok továbbélését vagy elhalását vizsgálta volna. Továbbá segíteni a helyi közösségeket abban, hogy lépéseket tudjanak tenni a kidolgozott fejlesztési javaslatok megvalósíthatóságára. Eredménynek bizonyult azonban az oktatási módszer alkalmazása településfejlesztési léptékben, hasznos

gyakorlatként szolgált a tervezői munkásságuk elején járó hallgatóknak a folyamat, illetve az integrált szellemű tervezési metodika megismerése, szemléletformáló erőként hatott. Kulcskérdésnek bizonyult a fejlesztésre váró terület, település kiválasztásának minél tökéletesebb körbejárása. Ehhez olyan adatbázisszerű, valóságot modellező, közösségeket bemutató ismeretanyagra lenne szükség, ami megkönnyítené a kiválasztást, és garantálná a fejlesztési folyamat sikerét. Hiszen tapasztalatként szűrtük le, hogy működő, aktív helyi közösségek nélkül a fejlesztési folyamat, mindössze közösségépítő módszerek megvalósítására alkalmas, ami a közösségek életre hívását van hivatva előidézni. Ezen tapasztalatok alapozták meg a kutatás következő lépcsőjét - mely egyben hiánypótló kutatási területként definiálható - ami a helyi közösségek feltérképezésére irányul.

2.3. Kutatócsoport összetétele

A kutatás interdiszciplináris jellegéből adódóan a kutatócsoport több szakterületet képviselő szakemberekből állt össze. Legerősebben természetesen az építészet képviseltette magát. Kutatócsoport hierarchikus összetételű, hallgatókból, doktoranduszokból, doktorjelöltekből, külsős szakemberekből és oktatókból épült fel. A kutatásban részt vett építészhallgatók: Danyi Balázs, Hory Gergő, Major Zoltán, Müllner Péter, Soltész Judit, Varga Luca. Doktoranduszok: Hakkel Márton, Kovács Zsófia. Doktorjelöltek és oktatók: Szentirmai Tamás és Vági János. Külsős szakértők: Ember Sári és Holicska Ádám. A szűken vett kutatói teamhez egy bővebb alkotói, szervezői kör is társult, akik a Konfeszték lebonyolításában vettek részt, mint önkéntesek. Jellemzően a Konfeszték alatt mintegy 25 főre duzzadt fel az alkotói közösség. Képviselet szakterületek: építészet, településfejlesztés, közösség fejlesztés, szoftverfejlesztés, szociológia, képzőművészet, színművészet.

3. Kutatás elmélete

3.1. Hipotézis

Kistelepülésen élő közösségek fennmaradását – úgy tűnik – hosszú távon nem felülről megfogalmazott elméletek, falufejlesztési iránymutatások-, sokkal inkább saját jövőképük és közös céljaik mentén való lazább-szorosabb együttműködésük eredményezi. A vidék, mint falvak összessége mára elvesztette hagyományos, évszázadokon keresztül jellemző homogenitását. Ugyanakkor, a rendszerváltás óta spontán módon egy új, heterogén vidék-kép rajzolódik, mely egyéni karakterrel rendelkező, speciális receptek alapján működő egységekből áll össze. Egy most még homályos, de kirajzolódni látszó tendencia érzékelhető. Aktív szellemi közeg megteremtésének kísérleteit és múltban gyökeredző mai életviteli minták felmutatását látjuk, ami tulajdonképpen a hagyományosan városi illetve vidéki életmódok, társas viselkedések metszete, egymásba oltása, mindkettőnek a pozitívumait megragadva.

Ezen személyes tapasztalatok alapján megfogalmaztuk, hogy a közösségek elszigetelődésének problémája súlyosan befolyásolja egy település boldogulását. A helyi közösségek sok esetben nem tudják kifejteni kellő mértékű, jótékony hatásukat egy település életében. Ellenkezőleg: gyakran élettartamuk sem nyúlik hosszúra. Pedig egy település egészséges élete aligha képzelhető el a helyi közösségek megfelelő aktivitása nélkül. Ha egy közösség nincs egyedül, és más közösséggel együtt lép fel, erősebbnek mutatkozik, érvényesülési esélyei jobbak, mint egy elszigetelt közösségé.

Még tanuló vagy már gyakorló építészként úgy látjuk, hogy a világválság pozitív utóhatásaként remélt "fenntarthatóbb" jövőbeli építési gyakorlat elsősorban nem egyetemi laborkörülmények között kispikulált elméleteken és módszertanokon alapszik majd, hanem társadalmunknak azon szerkezeti átalakulásán, melyben a belátható civil kisközösségek lesznek alapegységgé. Őket a "magyar vidék élő sejtjeinek" neveztük el: felkarolásuk, segítésük, együttműködésbe szervezésük tűnik

fel elsődleges feladatunknak. Csak ezek után kezdhetünk el technikai, építészeti kérdésekről beszélni: ha már van kivel.

Személyes tapasztalataink alapján megfogalmazzuk, hogy ezen "élő sejtek" szíve és motorja általában egy különösen aktív ember, család vagy kisebb baráti társaság, akik képesek mederbe terelni a településen évtizedek óta szétfolyó - humán-szellemi és anyagi-pénzügyi értelemben vett - helyi energiákat. Személyes jelenlétükkel, tevékenységükkel sokszor jelentős változásokat hoznak létre. Konkrét példa erre a kb. 1000 fős Tapolca-Diszelen megtelepedett Vörösváry Ákos és Gyökér Kinga, akik 1997-ben egy azóta országos hírű kiállító- és közösségi házzal, az Első Magyar Látványtárral, ajándékozták meg a kicsiny falut. Működésükről további információkat találunk honlapjukon: www.latvanytar.com

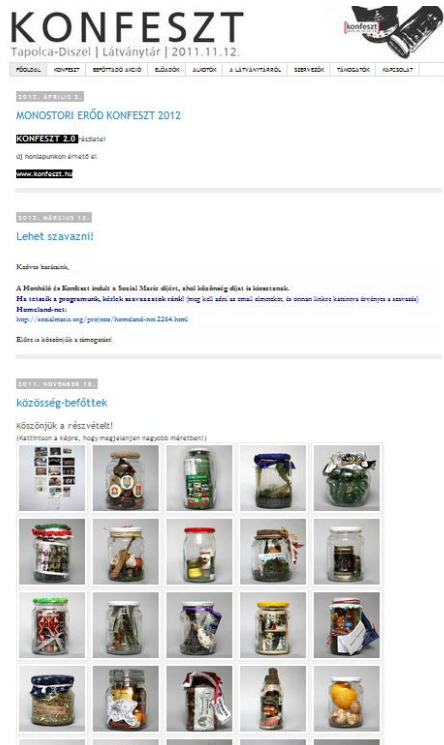
Megállapítottuk, hogy az ilyen és ehhez hasonló kistelepülési civil közösségek számára óriási segítség lehetne egy alulról szerveződni képes, nyitottságában a kölcsönös hasznosság elvét követő, a tudás(töredékek) és információk szabad megosztását, egyesítését lehetővé tevő fórum/hálózat. A vidék speciális, 21. századi szubkulturális receptekkel működő élő sejtjeinek - ma még - fiktív hálózatát hívjuk Honhálóak. Az ilyen pozitív mozgalmaknak, társadalmi kristályosodás folyamatoknak

azonban jó, ha van valamilyen semleges mintaadó katalizátora. Ez a mi értelmezésünkben egy, a lehetőségekhez mérten leginkább transzparens eszközrendszer.

3.2. Módszertan (közösségi találkozó és internetes fejlesztés párhuzamossága)

Kutatási gyakorlatunk tehát gyakorlatilag mesterségesen beindított hálózatosodás, hálózatépítés. Ebben vezérelvünk volt, hogy a kutatócsoport "transzparens" maradjon a folyamatban, azaz, feladatunkat elsődlegesen abban láttuk, hogy megteremtsük azokat a minimálisan szükséges (kommunikációs) eszközöket, melyek katalizálhatják a további történéseket. Az eszközöknek két fő típusát tudtuk rögtön megkülönböztetni: virtuális és fizikai programokat. Ez a kettősség onnan származik, hogy hamar felismertük: a virtuális médiák hosszú távon csak annyiban működőképesek, ha fizikai, személyes kapcsolatteremtést tesznek lehetővé ember és ember, ember és csoport, csoport és csoport között. Virtuális médiák alatt első körben érthetjük: a blogvezetést (www.konfeszt.blogspot.com), a honlap működtetést (www.konfeszt.hu) és a "céltermékként" meghatározott Honháló (web)felületet. Ezek mellett ide sorolható még a Befőttdadó-akciónkhoz készített, youtube-on és vimeo-n terjesztett spot (reklámfilm) is, amely szintén a távolsági kapcsolatteremtést szolgálta.

Elsőként a blog műfaja segítette a munkánkat, mivel ennek beüzemeléséhez nem szükségesek különösebb web-programozói ismeretek, ugyanakkor látványos és könnyen kezelhető, adott kereteken belül saját szempontok szerint formálható felületet biztosít egy-egy nagyobb blog-portál (pl. blogspot.com). A blogra azonnal, rendszerezetten tölthettünk fel szövegeket, képeket, videókat. A csapatunkból a blog-felelősök az intenzívebb időszakokban 2-3 naponta frissítették az oldalt. A munka néhány hét alatt több ezres nézettséget hozott a blognak. Melynek használata során viszonylag gyorsan kiderült, hogy a Honháló-program elméleti háttere, indokoltsága, céljai pusztán szövegek formájában néha nehezen érthetők egy kevésbé teoretikusan gondolkodó, laikus ember számára.

(kép: www.konfeszt.blogspot.com)

Ezért találtuk ki a Befőtt-adó akciót és az azt népszerűsítő spot-videót. A Befőtt-adó akció is a kutatás művészeti oldalát erősíti, mely tevékenység nem marad kizárólagosan individuális, hanem közösségivé lesz (public art), azáltal, hogy mi csak a játék általános szabályait és kereteit határoztuk meg, amelyen belül - a közösségi önkifejezés számára - szabad maradhatott a szellemi mozgástér. Persze, a játékba csábításhoz össze kellett állítanunk egy olyan vizuális anyagot, ami finoman ráhangol, és ezzel egy időben erős gondolatokat, érzelmeket ébreszt. Ehhez, műteremi körülmények között felvettünk 9x9, azaz 81 "befőtt megtöltést" mindenféle halmazállapotú és rendeltetésű anyagokkal. Ebből a 9x9 darab - párhuzamosan futtatható - videóképből raktuk össze, első lépésben képletesen, a "magyar vidéki kisközösségek szellemi éléskamráját", amit a továbbiakban mindkét találkozó alkalmával igyekeztünk valós formában is megépíteni a beérkezett befőttekből.

A munkaév során utolsó, záró lépésként összeálló honlap tulajdonképpen a blog saját igényeink szerint való továbbfejlesztése, levetkőzve a blog formai-technikai kötöttségeit.

Konfeszt 2012

Lassú mozgás

Távolról.

Kaptunk egy ígéretet. Lesz otthona a következő közösségi találkozóknak. És nem akárhol, a komáromi monostori erőd árnyékában. Egy feltérképezés előtt álló régió. Ezzel januárban kezdetét vette Komárom 50 km-es környezetében fekvő települések vizsgálata. 72 település, 887 közösség.

Közelebről.

Megtettük a már megszokott felhívásunkat, elektronikus levelezésbe kezdtünk, felhívással szólítottuk meg a kistelepülésen élő közösségeket. Aztán bekapcsoltuk a szűrőt. A személyesség szűrőjét. Hosszas telefonbeszélgetések, a kutatásunktól egészen a falu közösségeinek helyzetéig. Résnyire nyitott ajtók és kitért kapuk. Aztán nyakunkba vettük az országrészt. Utaztunk, találkoztunk, még többet beszélgettünk, utaztunk, találkoztunk, baráti fogadtatásban részesültünk. Éreztünk elkeseredést, láttunk nagy igyekezeteket és megnyugtató sikereket egyaránt.

Még közelebről.

Péntek lett és reggel. Építünk, nyüzsgünk, estére összeállt a szervező csapat, volt energia bőven. Konfeszt vitorlánkba belekapott a szél és már el is érkezett a szombat. Elsőként egy már részben megismert, barátságos közösség ért el hozzánk Tápszentmiklósról. A Pitypangék. A Pitypang citera együttes 7+ 1 citerával. Család, barátok, egy igazi közösség. Játsszunk, majd ők játszanak. Aztán megtelt a varázs piknik szőnyeg és lett belőle terüj-terüj asztalka. Ettünk persze. Eközben árnyékos erődárkunk tölteni kezdett fénnel, majd el is lepte. Vetítés következett. Vértesszőlői Pátria Egyesület jóvoltából. Erős nemzetiségi közösség, apró lépések sikereivel szövögetik nagy terveiket. Lelkesítő szavak, most lehet kimondani, lehettünk volna többen. Aztán összefonódunk a Mediawave mozdonnyával. Zene. Tánc. Meditáció. Pitypang zene, Konfeszt tánc, Pitypang-Konfeszt ének Miska zsidóval. Lesz folytatás, ígértük mindannyian.

Vasárnap reggel érkezett a meglepetés. Csuhezó asszonyok uraikkal Nyergesújfaluról. Kérdezzünk, ők mesélnék, és ujjaink között zörgött a kukorica levél.

Távolodva.

Újabb merítés a közösségek folyamából. Hálónk nem dagad, viszont értékes kapcsolatokat szereztünk ismét. Így már az új közösségekkel töltődik a honháló. Keressük a konfeszt karaván új helyszínét. Vannak vágyak, van lelkesedés. Hamarosan érkezünk.

A fizikai kapcsolatteremtéshez (találkozó) két területről inspirálódtunk. Egyrészt, korlátozottan hasznosnak tartottuk vidékfejlesztési/falufejlesztési konferenciák zárt termi, "tudományos" műfaját. Másrészt, példaként szolgált egy - Párizsban tartózkodó fiatal magyar művészek által szervezett - nyitott művészeti esemény (Gyöker és Szárny), ahol egy témához kapcsolódóan minden résztvevő a maga tudásával és szakmai nyelvén adott elő. Ez utóbbi felszabadult fesztivál jellegének átvétele, alkalmazása jó módszernek tűnt, hogy az eltérő világlátású, érdeklődésű csoportokat egy, közös (kommunikációs) nevezőre hozhassuk a találkozók idejére.

A tudományosság rendje, azaz logikusan felépített tematikus előadások, illetve a jó értelműen zűrzavaros művészeti áthidaló akciók egy harmadik áthidaló műfajt teremtettek - ezt hívtuk Konferencia - Fesztiválnak, Konfesztnek, amin a Honháló közösségeinek időről-időre történő találkozója kell érteni.

E kettő pillér egymásmellettsége felvázolhatóvá tette a Hálózatépítés jövőjét: fókuszált, virtuális médiákon keresztül történő kutatások és a fókuszterülethez kapcsolódó régiók számára szervezett konferencia-fesztiválok egymást váltva, kiegészítve lendíthetik előre a "mozgalmat".

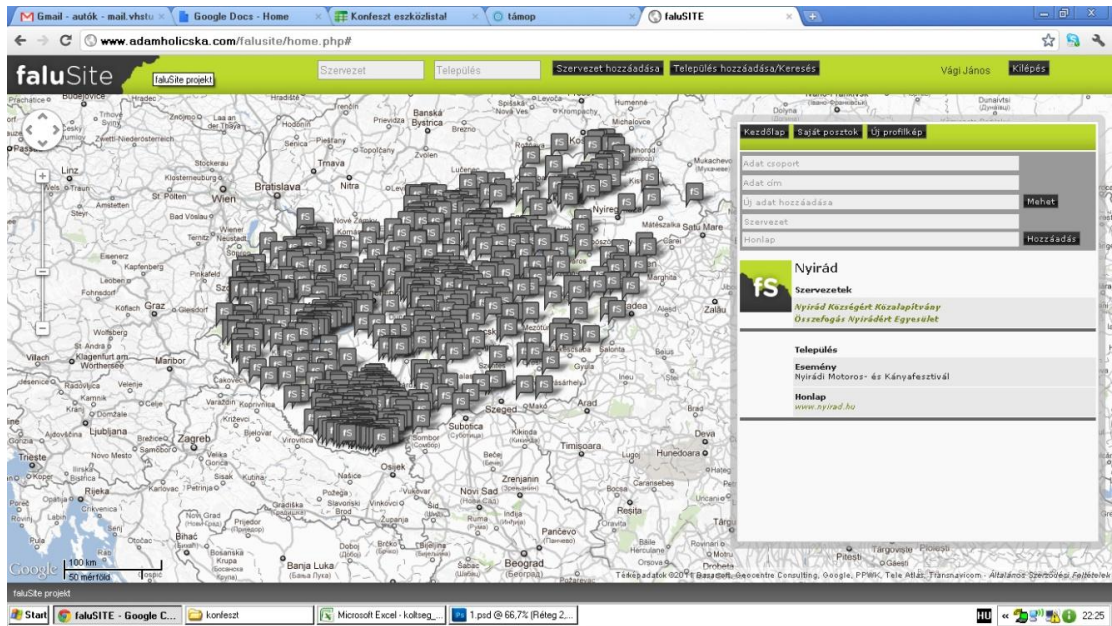
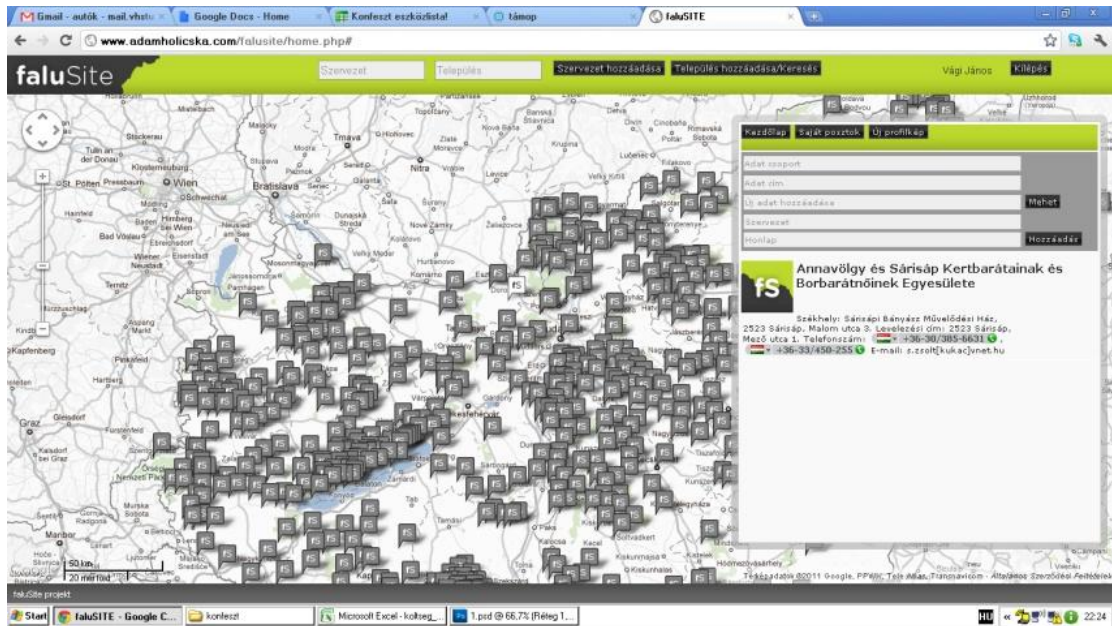
A Konfesztnek céljai: ismerkedés (legalább regionálisan: az elszigeteltség mértékének csökkentése), bemutatkozás (tudás és ismeretterjesztés), kapcsolatépítés (a résztvevők egymásra találása). A 2011-12. munkaév során két ilyen program valósult meg minimális költségvetésből. Az anyagi szerénységnek szintén reformüzenete van: a szervezési találékonyosság, az elhivatott önkéntesség, a kölcsönösen hasznos csere elve és a "mindenki valami kicsivel hozzájárul"- eszmeisége együttesen, közösségteremtő erejében nem csak pótolhatja, de felül is múlhatja a tisztán "felülről jövő", pályázati erőforrások adta kényelmes, de közösségileg passzizáló hatású "előnyöket".

4. Kutatás gyakorlata (Civil Honháló)

4.1. közösségek felkutatása, megkeresése – A,B módszer és kapcsolatuk

"A" módszer, a Konfeszt 1 előtt:

Egy hónappal a vöröstói falukutatás után (2011 április) létrehoztunk egy belső használatú, fejlesztésű internetes platformot (Falusite: <http://www.adamholicska.com/falusite/>), melyen Magyarország egész területéről megkezdjük a falusi civil közösségek gyűjtését. A program alkalmas volt az összegyűjtött adatok rendszerezésére, statisztikai diagramok felrajzolására, a várt eredmények bemutatására. Ebbe az oldalba illesztett, Google-alapú térképen grafikus módon, helyhez (településhez) kötve tudtuk elhelyezni, utólag visszakeresni a gyűjtött információkat.

A feltérképezendő közösségek kritériumaiként kezdetben annyit rögzítettünk, hogy az "Interneten érzékelhető, kimagasló aktivitásokat" keressük. Az adatgyűjtés tehát kistelepülésekre koncentrál, kiemelve helyi közösségeket, civil szervezeteket, eseményeket, térségi befolyással bíró településfejlesztő társulásokat. Gyakorlatilag ez azt jelentette, hogy Magyarország összes (max. 3-4 ezres lélekszámú) kistelepülésének honlapját átnéztük: a kutatócsoport önmagán belül felosztotta és kigyűjtötte a megyéket: önkormányzati honlapok, közösségek által fejlesztett

oldalakon keresztül. A kutatási periódus után, 2011. novemberben 1100 ilyen közösséget tartalmazott az adatbázis.

A közösségek felkutatásának eredményét a diszeli Konfesztben vizsgáltuk: az összes fellelt csoportot (400 részére közvetlenül, 700 részére a helyi polgármestereken keresztül) külön levélben meghívtuk az eseményre. A meghívó levelek kiküldése sok nehézséget okozott: a polgármesterek részére megfogalmazott levéltípus csoportos küldését nem támogatják levelező rendszerek, "spam"-nek minősítik, így csak kisebb egységekben volt lehetséges kihez-kihez eljuttatni a meghívót, illetve az értesítést tevékenységünkről. Ez a módszer összességében viszonylag kis hatékonysággal működött, mivel csak kb. 40 közösség aktivizálódott a program kapcsán. A 700 polgármester közül egy reagált. Tanulság volt tehát, hogy az országos merítés túl általános, nehéz felmérni, hogy mely internetes információ mögött van valódi csoporttevékenység, és melyik mögött nincs.

	A	B	C	D	E	F
	MEGYE	TELEPÜLÉS	SZERVEZET	HONLAPOK	EMILEK	NÉVI
2	Baranya	Abaliget		http://www.abaliget.hu	ankomanyzat@abaliget.hu	Intro Egyesület, Pro Natura, Tüdők Egyesület
3	Baranya	Adorjás		http://www.adorjas.eoldal.hu/	adorjas@hotmail.com	
4	Baranya	Aladomcsolád		http://www.alsomocsolad.hu/	mocsolad@t-online.hu	
5	Baranya	Aláozentmátton	Kis Tigris Gimnázium és Szakiskola	http://www.kistigrisgimn.extra.hu/	info@kistigrisgimn.hu	
6	Baranya	Bakonya		http://www.bakonya.hu	bakonya@bakonya.hu	Faluszéplő Egyesület
7	Baranya	Bakonya	Bakonya Fejlődéséért Közalapítvány	http://bakonya.uw.hu/	zevmonu@freemail.hu	
8	Baranya	Baksa		http://www.baksa.hu	baksakor@t-online.hu	
9	Baranya	Bár		http://www.bar.hu	ankbar@gmail.com	
10	Baranya	Béremend		http://www.beremend.hu	hivatal@beremend.hu	
11	Baranya	Béremend	Béremendi Duóla Zenebarátok Egyesü	http://duola.beremend.hu/	beremendi.zenebaratok@gmail.com	
12	Baranya	Besenca		http://www.besence.hu	besence3@freemail.hu	
13	Baranya	Bicsérd		http://www.bicserd.hu	info@bicserd.hu	Bicsérdi Nemzetközi Művésztelep Egyesület
14	Baranya	Bikal		http://www.bikal.hu	ankbikal@axelero.hu	Faluvédő és Széplő Egyesület
15	Baranya	Boda		http://www.bodakozseg.hu/	ankomanyzat@bodakozseg.hu	Bodáért Egyesület
16	Baranya	Boldogasszonyfa		http://www.boldogasszonyfa.hu	info@boldogasszonyfa.hu	Boldogasszonyfai Német Nemzetiségi Egyesü
17	Baranya	Boly		http://www.boly.hu , http://boly.ekisterseg.hu/	info@boly.hu	Kolping Egyesület
18	Baranya	Borjád		http://www.borjad.hu	info@borjad.hu	
19	Baranya	Bukföld		http://www.bukfold.hu	hivatal@bukfold.hu	Bukföldi Közösségfejlesztő Egyesület
20	Baranya	Bukföld	Zöld Völgyért Egyesület	http://www.zoldvolgyert.hu	matrai@zoldvolgyert.hu	Mátrai Judit
21	Baranya	Csányoszló		http://www.csanyoszló.hu	csanyoszló@dravanet.hu	"Együtt Csányoszlóért" Egyesület
22	Baranya	Csendi		http://www.csendi.hu	csendi.hivatal@freemail.hu	Ormánsági
23	Baranya	Dencsháza		http://www.dencshaza.hu	konyvzseveg@dencshaza.hu	Dencsházai Asszony Klub
24	Baranya	Dravafok		http://www.dravafok.hu	konyvzseveg@dravafok@gmail.com	Református
25	Baranya	Drávaszabolcs	Kispad Alapítvány	http://www.kispad.org.hu	kispad@freemail.hu	Ormánsági Alapítvány
26	Baranya	Drávaszabolcs		http://www.dravaszabolcs.hu	info@kozisab.t-online.hu	
27	Baranya	Egyházaskozár		http://www.egyhazaskozar.hu	egyzo.egyhazaskozar@baranya.hu	

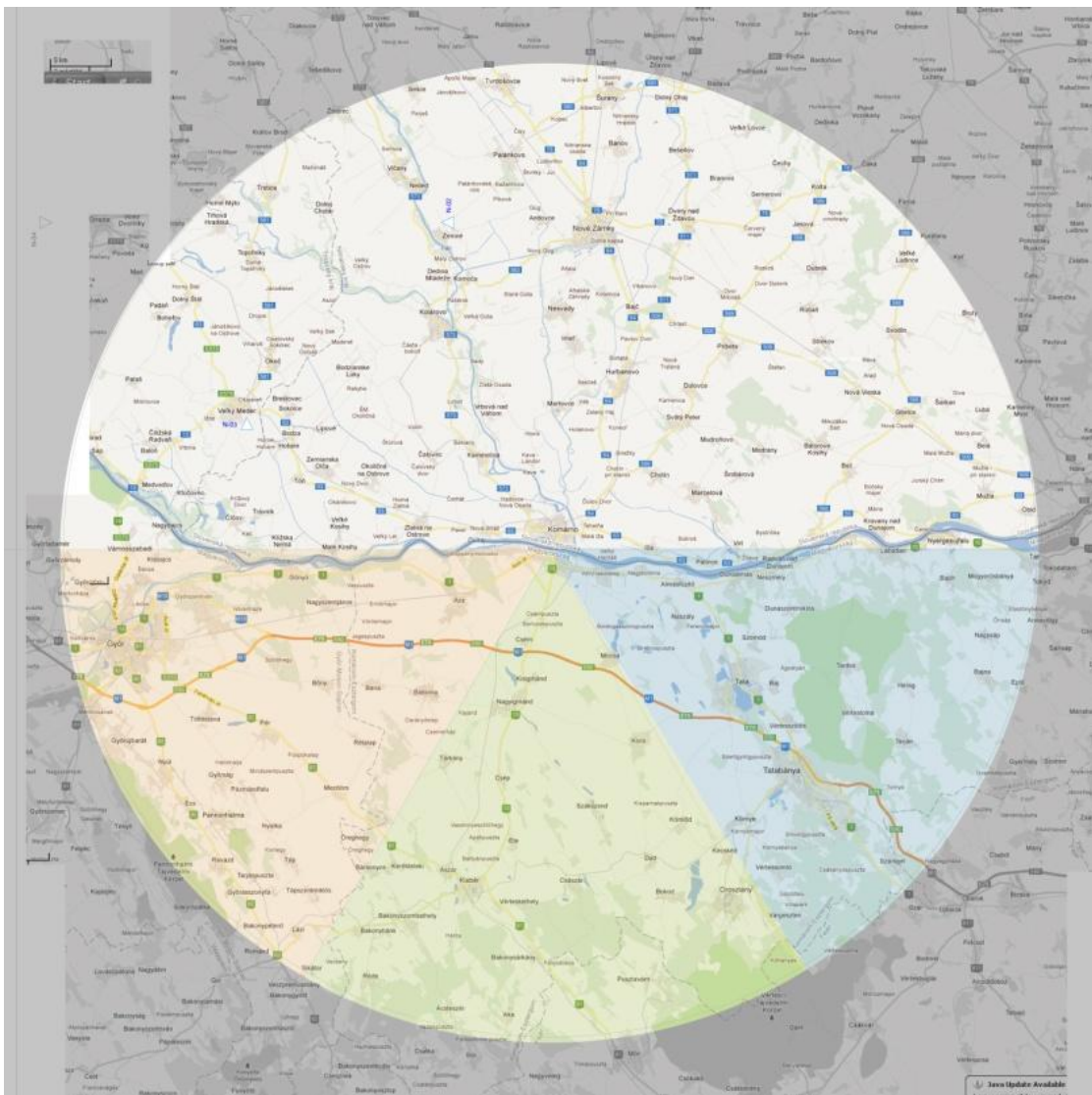
(kép: vidéki kisközösségek országos gyűjtése - összesítő táblázat)

"B" módszer, a Konfeszt 2 előtt:

A második Konfesztet (Komárom, Monostori Erőd) megelőzően már jóval szűkebb területre koncentrált, alaposabb felderítést végeztünk. Adottságként kezeltük a helyszínt: az első Konfeszt egyik résztvevője, Hartyándi Jenő (a ravaszdiak

képviselésében) a Madiawave fesztivál főszervezője hívta meg a "Konfeszt Karavánt" a tavaszi jazz- és filmfesztiválra. Ennek folyományaként, Komárom körül rajzolt 40km-es körben található települések (108db) civil szervezeteit vettük górcső alá.

Változást jelentett, hogy a korábbi szubjektív megítélésen, válogatáson felülemelkedve objektív gyűjtést, rendszerezést végeztünk. Ehhez a következő segédszisztémát alakítottuk ki: különválasztottuk "a hely", "a közösség", "az ember" és "a tevékenység" címkékkal ellátható csoportokat.

(kép: a Komáromi "Konfeszt-gyűű" 108 települése)

A "hely"-halmazba soroltuk azokat, akik elsősorban a település szebbé, gazdagabbá tételét, fenntartását, épségének megőrzését tűzik ki elsődleges célként. Ezek voltak a "... - településért"- (57db.), a hagyományőrző- (33db.), a polgárőr- (44db.), az

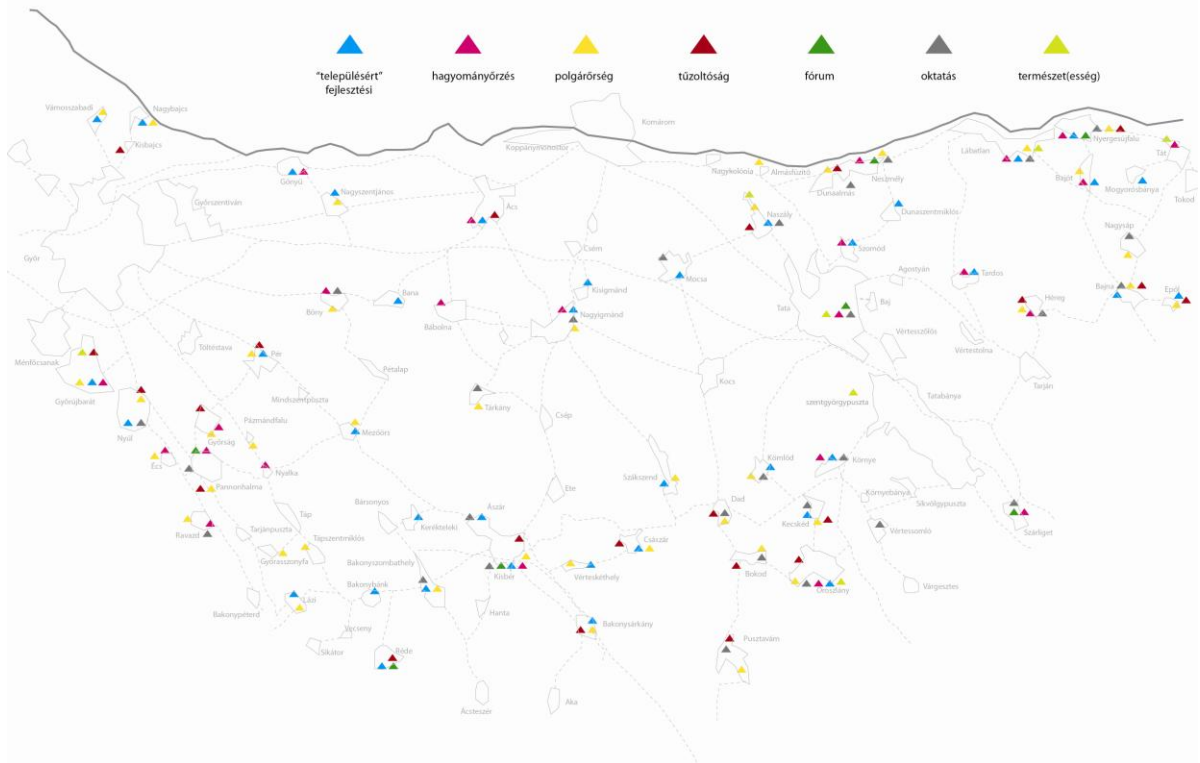
önkéntes tűzoltó- (24db.), a kulturális fórum- (9db.), az oktatási- (61db.), és a természetjáró- (16db.) egyesületek. Ezek közül az helyi oktatás fejlesztéséért létrejött alapítványok, illetve legtöbbször a polgárőr- és tűzoltó egyesületek sem kifejezetten tartoznak a Honháló szempontjából célcsoportnak, ugyanakkor nem szerettünk volna kizárni semmilyen potenciális kört: ha más nem, statisztikai szerepük lehet a későbbiekben.

A "közösség" kategóriába soroltuk azokat, akik közvetlenül az együttlét örömeért szerveznek programokat: baráti körök (28db.), bortársaságok (10db), nyugdíjas klubok (28db.), szabadidős klubok (26db.), és "vállalkozói" csoportok (13db.). A legnépesebb "tevékenység" kategóriába kerültek azok, akik valamely speciális tevékenység végzésének apropójából jönnek össze rendszeresen: települési sport egyesületek (72db.), kisebb sport klubok (30db.), állatbarátok (19db.), autómotorsport klubok (9db.), horgászegyesületek (27db.), vadászegyesületek (26db.), kórusok (13db.), zenekarok (9db.), tánccsoportok (25db.), kirándulócsoporthok (7db.), kézműves egyesületek (7db.), színjátszó csoportok (9db.), postagalambsport egyesületek (9db.), "szellemi műhelyek" (12db.).

virtuális közösségi hálózatok 1

kategória csoport:

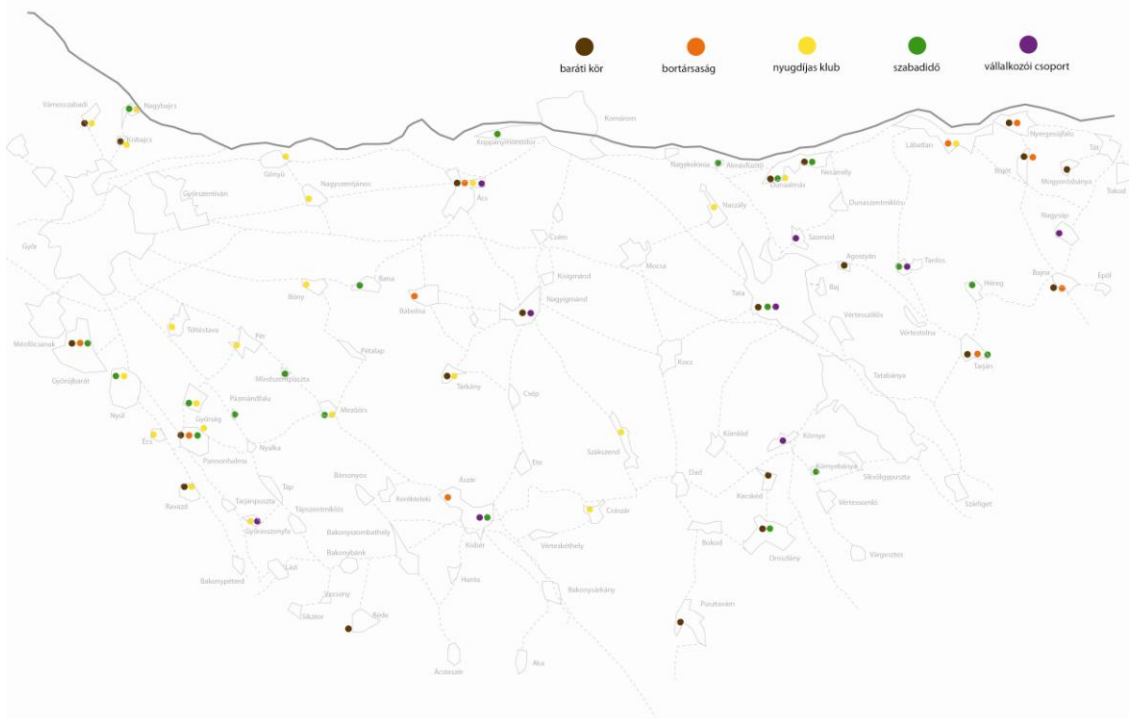
HELY

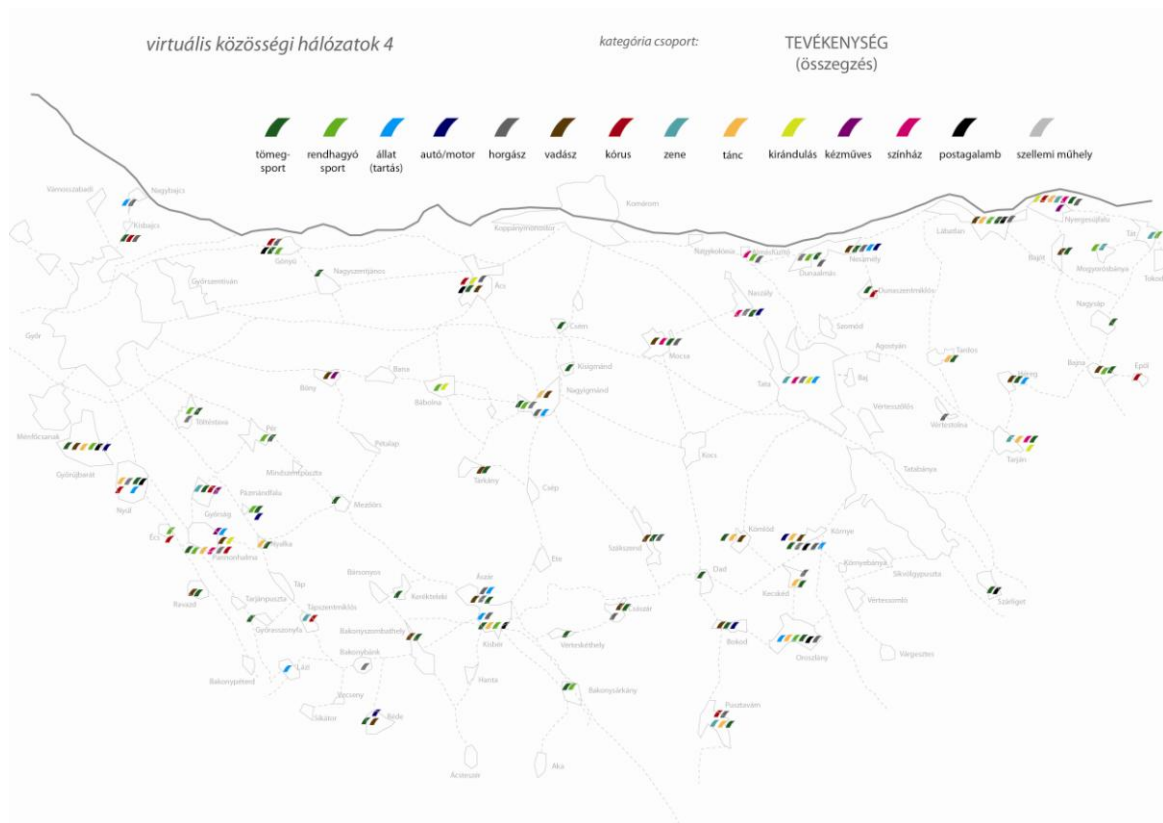

virtuális közösségi hálózatok 2

kategória csoport:

KÖZÖSSÉG

Végül létrehoztunk egy olyan "ember" nevű kategóriát, melybe a szociális vagy karitatív tevékenységű egyesületeket, alapítványokat gyűjtöttük. Ezek számunkra jelen esetben kevésbé érdekesek, mégis hasznos volt látni, hogy milyen gyakorisággal fordulnak elő: szociális alapítványok (48db.), egyházi szervezetek (13db.), egészség gondozási egyesületek (8db.)

Ezt követően a csoport-kategóriákból felépülő gyűjtésünket átnéztük a legérdekesebb, (internet alapján) leginkább aktív közösségeket kiemelve, akiket telefonon és levélben kerestünk meg. Azokkal, akiknek érdeklődését felkeltette programunk, kutatásunk, munkánk, találkozót beszélünk meg két héttel a találkozó előtt. Munkánk, akár csak az első Konfeszt előtti levelezéseknél, nehézkes, változásokkal szemben gyanakvó passzivitásba ütközött, így a megkeresettek közül csak 10-15 közösséggel sikerült előremutató kapcsolatot létesíteni. Ezeket egy hétfői (plakátoló) körút során egyenként felkerestünk 1-1 órás beszélgetésekben tárgyaltunk velük a Konfeszten való részvételük, bemutatkozásuk lehetséges formáiról. Akiket így személyesen kerestünk fel: Vértesszőlős - Pátria Faluközösségi Egyesület, Nagyigmánd - Magvető Asztaltársaság, Pannonhalma - Pándzsa Klub,

Mindszentpuszta - Vezseny Egylet, Tápszentmiklós - Pitypang citeraegyüttes, Gönyű - Honismeret Egylet / Hajós múzeum, Naszály - Talpalatnyi Színház, Neszmély - Hajósskanzen. Ezek a találkozások egyértelműen hasznosabbak voltak a korábbi internetes és telefonos kapcsolatteremtéseknél, ha a Konfesztben való részvételt nem is tudta mindenki vállalni, biztosítottak minket a Honháló programban való további részvételükről.

Konfeszt
2012.04.28.

*bemutató és találkozó
konferencia-fesztivál
a Komáromi Monostori Erődben*

Gyere el és képviseld a közösséged!

Vannak helyek Magyarországon. Mi úgy hívjuk őket: a magyar vidék élő sejtjei. Falvak és falvakból lett kisebb városok, ahol az őslakosok továbbvitték a fennmaradásukat jelentő tradíciót. Másról olyan személyek jelentek meg, akik újszerű felfogásukkal változást hoznak egy település életébe. Mi Titeket keresünk élő sejtnek: hagyományörző és rendhagyó közösségek, és időről-időre -ahogymost is- találkozóra hívunk Benneteket! *

* *Civil egyesületek, körök, klubok, csoportok, bármilyen témában*

Szervezők: Műegyetemi kutatócsoport vagyunk, akik a magyar vidék kistelepüléseinek működő közösségeit keressük, munkánkkal tudás és tapasztalatok szabad, kötetlen cseréjét szeretnénk elősegíteni.

**Bővebb információ: www.konfeszt.hu
jövetei szándékukat kérjük jelezzék a konfeszt@gmail.com címen,
vagy telefonon: 06 30 2793306**

(kép: a Komáromi Konfeszt plakátja)

4.2. Konfeszt

A vidéki kistelepülések civil közösségei jelenleg jellemzően a saját településükön és esetleg a közeli szomszédos helységeken megtalálható szervezetekkel tartják a kapcsolatot. Ez a szűk kapcsolati háló jelentősen meghatározza - és általában szűkre korlátozza - a megszerzhető információkat, tapasztalatokat, akár az aktuális híreket, akár a szervezeti kérdéseket nézzük.

A közösségek közötti szélesebb körű kommunikáció elősegítése céljából különböző tematikájú, ún. konferencia fesztiválokat - röviden konfeszteteket - szerveztünk. Az eseményeken a konferenciák kötött témájú, formális előadásai keverednek a fesztiválok szabadabb, kötetlenebb eseményeivel, minden résztvevőnek lehetőséget teremtve, hogy a hozzá legjobban illő módon szólalhasson meg. A rendezvényeken a szervezetek számára bemutatkozási, találkozási, tapasztalatszerzési, ismerkedési lehetőséget biztosítunk. Minden rendezvényt egy kutatási szakasz előz meg, ahol feltérképezzük a lehetséges meghívott közösségeket. Az események konkrét programját a résztvevő szervezetekhez igazítva alakítjuk ki. A programok mellett egy ún. befőttesdoboz akciót szervezünk, melyre a konfeszt tematikájától és a meghívottaktól függetlenül az ország bármely közösségét szívesen látjuk. Az akció lényege, hogy az adott szervezet egy befőttesüvegbe "tölti" a közösségüket kifejező szimbólumokat, és azt eljuttatja a konfeszt helyszínére. Az így folyamatosan sokasodó befőttesüvegek az ország közösségi éléskamrájaként, tartalékként értelmezhető. A konfesztteken az üvegeket kiállítjuk, így a közösségek üzenetei, bemutatkozásai eljutnak a résztvevőkhöz.

Az eddigi alkalmak azt mutatták, hogy elképzelésünknek valós alapjai voltak, a közösségek között tartós kapcsolatok születtek, számos hasznos információt osztottak meg egymás között. A rendezvények szervezésével csupán meg szeretnénk mutatni a közösségek számára, hogy egy-egy ilyen találkozó milyen fontos eredményekkel járhat, és reményeink szerint hosszabb távon egy önszerveződő rendezvénysorozat válik belőle.

Első alkalom – Diszel

2011. november végén szerveztük az első konfeszt eseményt a diszeli Első Magyar Látványtárral együttműködve. A három hónapos előkészítés során létrehoztunk egy internetes kommunikációs felületet (www.konfeszt.blogspot.com), mely mind az előkészítés, a meghívások, mind a dokumentálás fontos helye lett. Adatbázisba gyűjtöttük az ország interneten elérhető közösségeit, majd a kiválasztott szervezeteknek vagy személyre szóló, vagy az adott település polgármesterén keresztül meghívtuk őket a rendezvényre. A rendezvényen előadások és esti kerekasztal beszélgetések voltak, melyeket a malomépületben tartottunk, míg az udvaron és az udvar előtti füves területen felállított jurtaiban művészeti programok zajlottak.

2011.11.12. 11^h szeretettel köszöntünk a

KONFESZT -en!

szponzorok:
TÁMOP-4.2.1/B projekt
Ökopolisz Alapítvány

Tapolca-Diszel / Első Magyar Látványtár **helyszín**

kezdés: 10.⁴⁵

konferencia a malomban:

I. blokk (11 - 12^h) 11.00 Mohos Nikolett (Tied-Diszel) 11.20 Triznyá Péter és Nádor Tibor (Ságház) 11.40 Kerek Egylet Nagymaros	II. blokk (13 - 14^h) 13.00 Budai Krisztina (Zöldút Egyesület) 13.20 Hartvándi Jenő (Mediawave) 13.40 Szabó Lajos (Muzsikál az Erdő Alapítvány)	III. blokk (15 - 16^h) 15.00 Zalai Hazatérők Egyesülete 15.20 Kollár Eszter (Ecolab) 15.40 KB35 Társulat
--	---	--

• spájz - befőtt installáció (F-XXI, közösségek)

fesztivál a jurtákban:

(9 - 11^h 12 - 13^h 14 - 15^h 16.30 -)

köz-térképzési adatbázis és fogadópont
Bakonyi Judit, Kovács Zsófia:
- a magyar vidék élő sejtjei térkép
- szubjektív tér-kép rajzok
Rácz Lóricz:
- Sütőár
Kovács Alida:
- szubjektív településtáblák

konyha: fesztelen párbeszéd
résztevő közösségek
- nyitott éléskamra és piknik szervezők:
- ebéd és vacsora-előkészítés bárki:
- kötetlen, asztal melletti beszélgetések

játékok és utópiák
témaadók a Szajlai és Aggályi Fesztók Világszövetsége (SZAF - Fisher Judit, Meca Miklós, Bogya Virág) kedvmesterek:
Egger Géza, Valcz Péter és a KOMÁ-i színpad:
Kerekes Gábor - Meditációs pont

dinamikus dokumentumtár
Kovács Alida, Ember Sári, Alpern Bernadett:
- látzathasonlóság (spontán csoportképek)
Kovács Alida:
- interaktív krimi
Salomon András, Danyi Balázs, Halbel Márton:
- Konfeszt dokumentumfilm, interjúk

záróelőadás 17^h
F-XXI kutatócsoport

ezt követően: kerekasztal beszélgetés, vacsora, koncert és szabad sátorhasználat!

• vadon:
Veszély Beá és Szemrecsányi Márton - lovasjász eset

info: www.konfeszt.blogspot.com
kapcsolat: konfeszt@gmail.com

program

Az előadók olyan kistelepülési közösségek voltak, akik aktivitásukkal és különleges tevékenységükkel felhívták magukra a figyelmünket. Az ország különböző régióiból érkezett közösségek sorra bemutatkoztak egy-egy előadás keretében, az inárcsi színtársulat pedig egy darabját adta elő a malom előtti szabadtéri színpadon. A meghívott előadók mellett részt vett sok más közösség is, akiket a befőtt adó akcióval

elértünk. Volt, aki a befőttjét küldte el, de volt, aki személyesen is megjelent és velünk töltötte a napot.

A szervezésében és lebonyolításban fiatal művészek is részt vettek: színészek voltak a kikiáltók, ők koordinálták a napot, oldották a hangulatot, ebédre, pálinkára hívtak. Az egyik jurtában kis stúdiót építettünk, ahol videó üzenetet hagyhatott bárki, a másokban gyerekrajok mutatták be, mit gondolnak az általános iskolások a város-falu kapcsolatról. A tevékeny napot egy közös beszélgetés, majd vacsora, tűzrakás, tánc zárta.

A konferenciát és fesztivált egybeolvasztó esemény a megszokott, fenntartható településfejlesztés témáját boncolgató konferenciáktól eltérően, a megszólított közösségekkel közösen és az élő közösségekről szólt. Egy nyitott művészeti eseménnyé vált, melyben minden résztvevő meghívott közösségek, művészek a maguk nyelvén mesélték el jövőképüket a vidéki életről.

Célkitűzésünk volt, hogy a pozitív példák megismerése közben, komolyak és tényszerűek legyünk, emellett kötetlenek és álmodozók, úgy, hogy a magyar vidék továbbélésének koncepcióját mondjuk el közösen, egymásnak. A konferencia és a fesztivál két önmagában is megálló, merőben eltérő műfaj vegyítésével a lehető legvegyesebb és legszínesebb közönséget igyekeztünk a helyszínre vonzani.

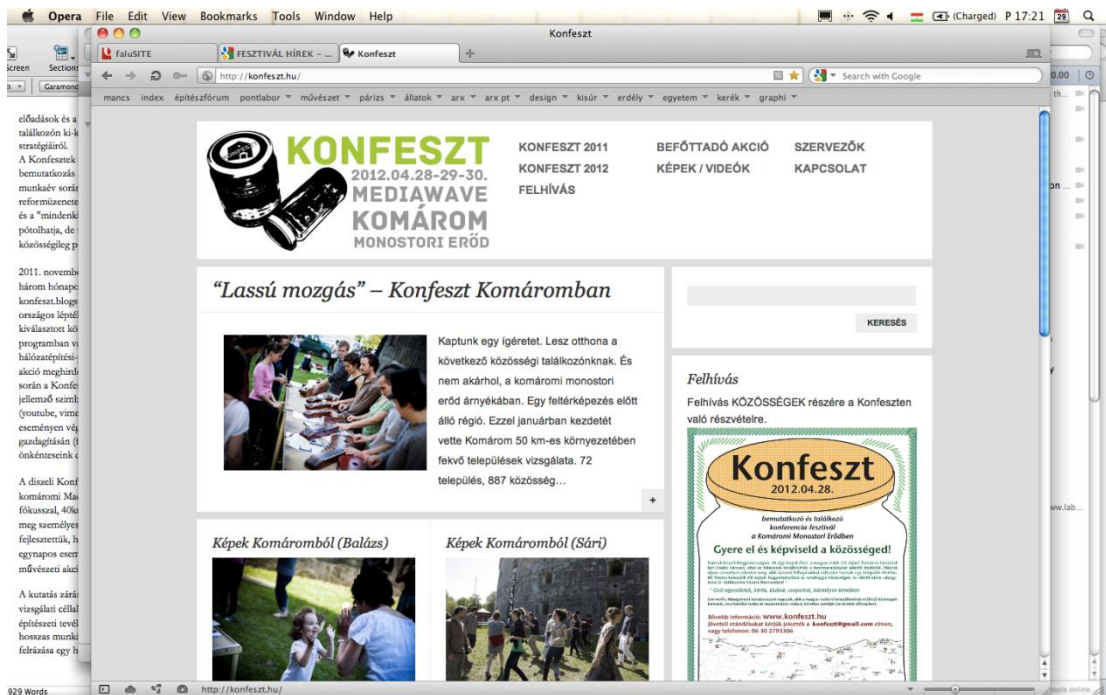

A déli közösségi pikniken az önkéntes segítők által készített ételeket és azokat a házi finomságokat fogyasztottuk, amiket a közösségek ajánlottak fel. Ez teremtette meg azt a közvetlen hangulatot, ami által további izgalmas részleteket lehetett megtudni a szervezetek életéből, számos hasznos tanáccsal, tapasztalattal gazdagítva egymást.

Az előkészítés során az előzőekben létrehozott blog helyett egy saját honlapot készítettünk (www.konfeszt.hu), mely összefoglalja a már lezajlott konfesztet, bemutatja magát a kutatást és a friss információkat tartalmazza aktuális tevékenységünkről, a kutatás további fázisairól.

A két sikeres rendezvényünk után további konfesztok megrendezésén is dolgozunk. Kaptunk felkéréseket más rendezvények keretében történő alkalmakra, illetve a megismert közösségekkel együttműködve igyekszünk olyan területeken megrendezni az eseményt, ahonnan komoly igény merül fel. A további szervezést részben az eddigi csapat részvételével, részben a közösségek közreműködésével képzeljük. A konfesztokat elejétől fogva igyekeztünk gazdaságosan, meglévő eszközöket felhasználva megvalósítani, ezzel is a fenntarthatóságot, a szoros összefogást hangsúlyozva.

4.3. Internetes fejlesztés - Civil honháló - Falusite

A vidéki kistelepülések civil közösségeinek internetes megjelenése jelenleg meglehetősen esetleges. Amellett, hogy alapinformációk - név, elérhetőség - általában találhatóak - jellemzően a települések hivatalos honlapjain - saját, frissen tartott honlapot, aktuális információkkal, tevékenységükről részletesebb beszámolókkal, ismertetőikkel kevés esetben találhatunk. Ennek a hiánynak több okával is találkozunk. Sok közösség gondolja úgy, hogy nincs szükségük aktívabb internetes jelenlétre, a jellemzően a saját településükön belüli tagjaikat enélkül is könnyen elérik, programjaikat kizárólagosan számukra szervezik. Emellett számos

esetben nincs meg a saját honlap létrehozatalához szükséges számítógépes ismeret, vagy a létrehozásra és a fenntartásra fordítható anyagi fedezet.

Úgy gondoljuk, hogy saját maguk és programjaik bemutatására és a szervezetük fejlődése érdekében szükséges információk, tapasztalatok beszerzésére az internet az egyik legegyszerűbb, leggyorsabb és leghasznosabb lehetőség. Meggyőződésünk, hogy még azon szervezeteknek is hasznos az intenzívebb részvétel, akik jelenleg nem látják ennek szükségét.

Saját web alapú fejlesztésünkkel - a Falusite-tal - mind a fenti okok miatt a világhálóról egyelőre kimaradó közösségeket, mind a már ma is aktívan jelen lévőket céloztuk. A kapcsolattartásra, információ szerzésre és adásra, ill. kommunikációra szolgáló portálunk lehetőséget biztosít regisztrációt követően saját oldalak létrehozására, melyek sikeres alternatívái lehetnek az egyéni honlapoknak. A kutatás során a honháló portál, a Falusite tesztverzióját készítettük el a megismert közösségek részvételével.

Átlátható felület

Fontos szempont volt a portál struktúrájának létrehozásánál az egyszerű, könnyen átlátható felület és használat, többek között azért is, hiszen felhasználói nem feltétlenül gyakori internet használók. A tesztverziónál egyrészt grafikus felületen, egy, a Google által fejlesztett, dinamikusan változtatható nagyítású térképen, ill. szűkíthető listázással, kereséssel lehet a regisztrált közösségeket megkeresni, miközben az adatbázis legfrissebb információi - a hírfolyam - is láthatóak. A belépést követően

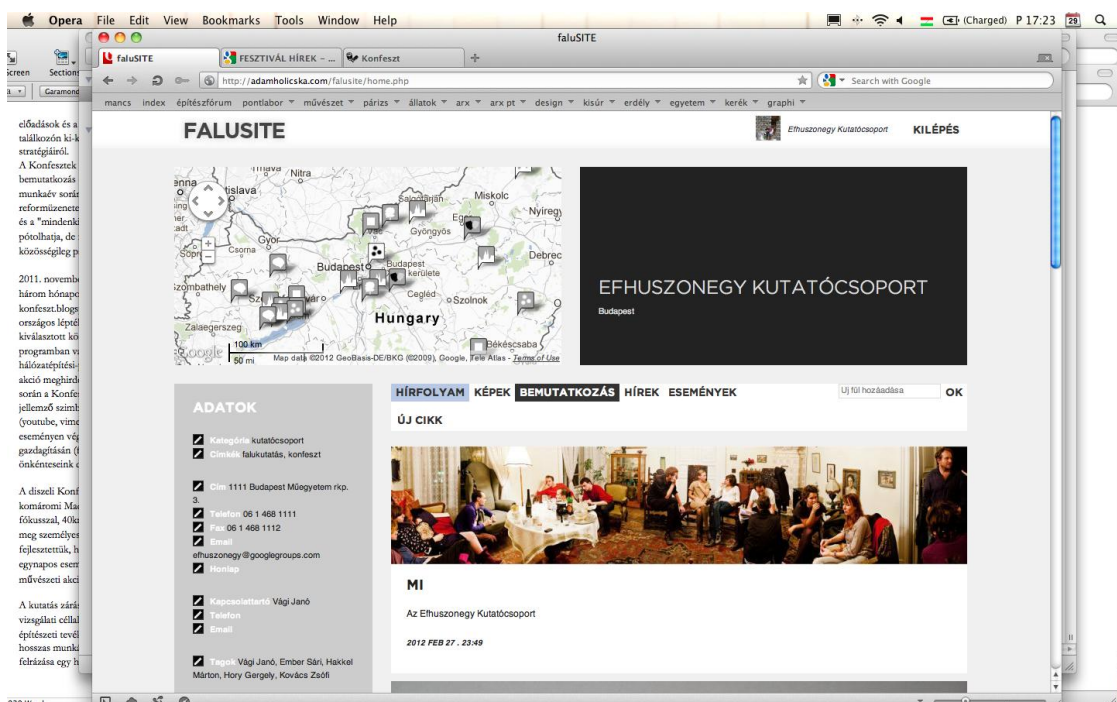
Önfejlesztő hálózat

A Falusite portál létrehozásával, kialakításával egy keretet kívánunk létrehozni, mely lehetőséget biztosít a közösségnek. Tartalommal a használók töltik fel, sikere és használhatósága a tagok létszámától, aktivitásától függ. Folyamatosan bővülő adatbázisa a közösségek által beírt információkból áll össze, ezt lehet böngészni, különféle szempontok szerint szűkíteni, keresni.

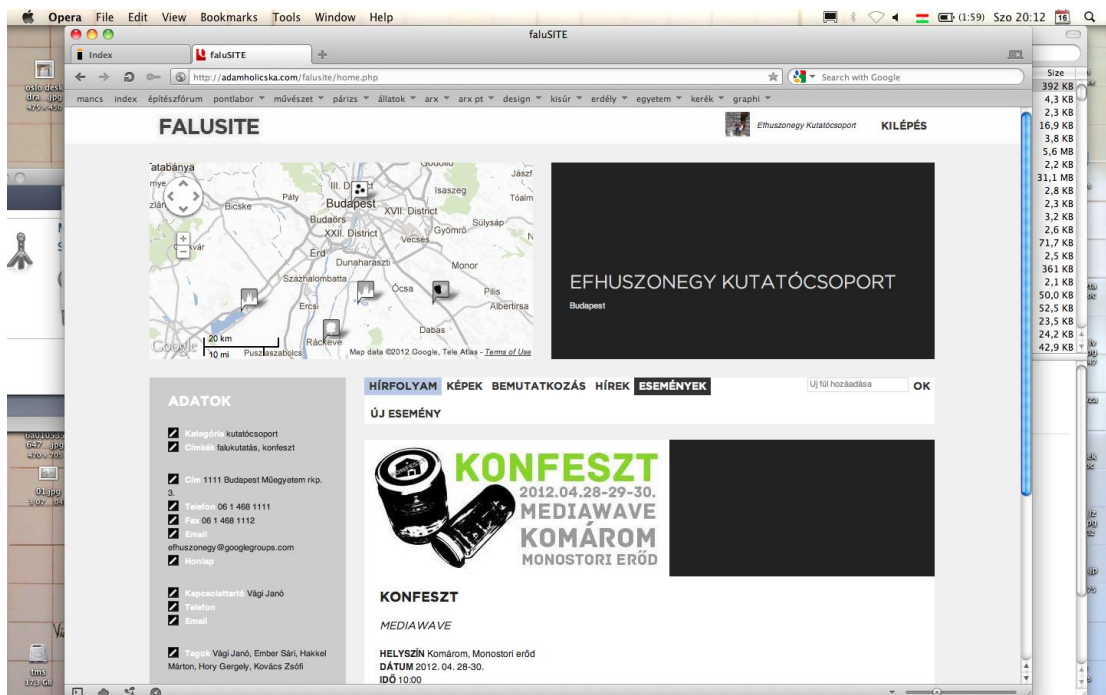
A honlapra való regisztráláskor automatikusan létrejön a közösség saját oldala a legfontosabb adataival. A keresések és a kapcsolatfelvétel céljából a tevékenységektől függően kétféle besorolási lehetőséget biztosítunk: a tágabb, előre meghatározott kategóriák - pl. ifjúsági, hagyományőrző, sport, baráti kör, nyugdíjas klub ... - egy alapszintű besorolást tesznek lehetővé, míg az egyénileg létrehozható címkék tovább pontosíthatják, egész precízen körülírhatják az adott szervezet tevékenységi körét, célcsoportját, érdeklődését. Az egyéni oldal alapesetben öt aloldalt tartalmaz: az adott közösség által szerkesztett bemutatkozást, híreket, eseményeket, galériát, ill. az adatbázisból az egyénileg beállított szűrési feltételeknek megfelelően megjelenített hírfolyamot. Emellett az állandó aloldalak mellett lehetősége van mindenkinek a saját igényeihez illeszkedően egyedi aloldalakat is létrehozni.

A regisztrált közösségek többféleképpen tudják a portált személyre - közösségükre - szabottan használni. A legfontosabb a már fentebb említett kategóriák és címkék használata a szervezetükre vonatkozóan. A szervezetek közötti kapcsolattartást segíti az a lehetőség, hogy meg tudják jelölni az érdekesnek, fontosnak tartott szervezeteket, ezáltal azok információi, hírei kiemelt helyen jelennek meg. A megjelölt szervezet számára is kiderül, hogy ki, kik tartották az ő tevékenységét izgalmasnak.

Konstruktív fórum

Tapasztalataink szerint jelenleg főleg a földrajzilag egymáshoz közel található szervezetek tartják egymással a kapcsolatot. A regionális kapcsolatok fontossága mellett számos esetben lehet hasznos távoli szervezetek közötti kommunikáció is. Ilyen jellemzően az azonos, vagy hasonló tevékenységet folytatók, ahol nincs jelentősége az elhelyezkedésüknek, de számos olyan helyzet is adódik egy szervezet működése során, mely általánosságban jelentkezhet bármely más közösség esetében, és egy hasznos tanács, egy jól működő példa sokat segíthet akár az ország egy másik régiójából is. Ezeknek a kapcsolatoknak a lehetősége internetes felületen a legegyszerűbb, sokszor szinte egyedüli módon.

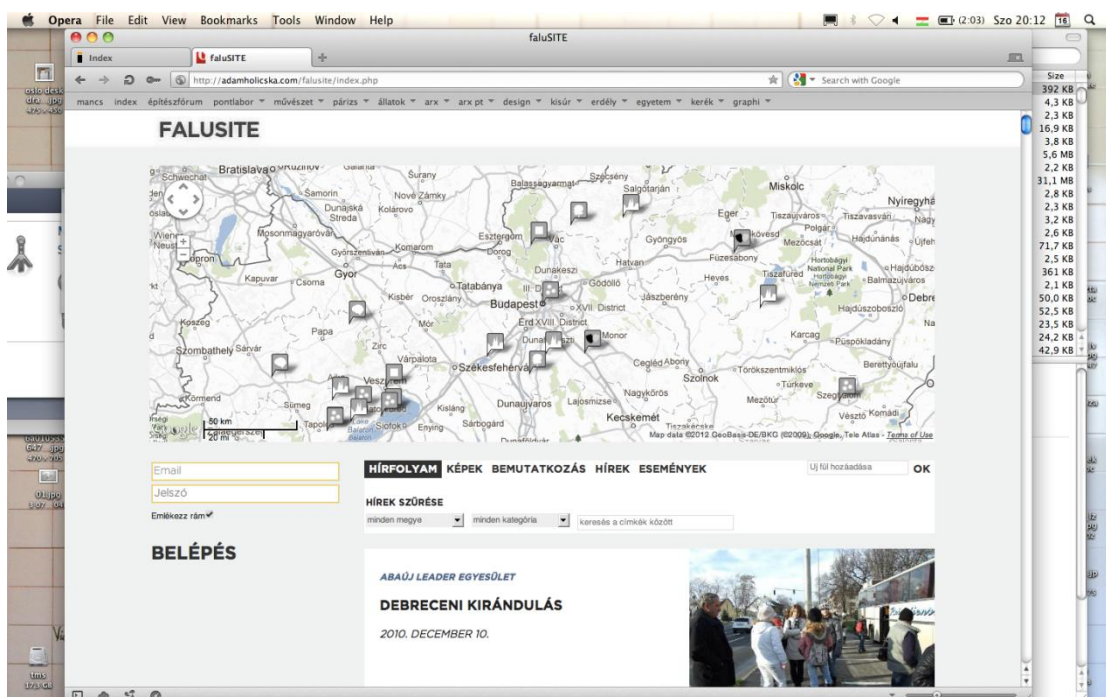

Aktuális információforrás

Az információáramlás a közösségek saját honlapjain keresztül nagyon szűk hatókörű, szinte kizárólag a célirányosan őket felkereső látogatók számára elérhető, nagyon nehezen és ritkán jutnak el nagyobb olvasottságú felületekre. Ez természetesen nagyban meghatározza egy adott programra érkezők létszámát, egy fontos hír köztudatba épülésének lehetőségét. A honháló portál erre a problémára is jól működő megoldást kínál, a közérdekű információk gyorsan és egyszerűen juthatnak el

mind a többi közösséghez, mind a külsős látogatókhoz. Az adott hírhez célirányosan választott címkézés még precízebb eredményre vezethet. A szervezetek által elhelyezett információk a saját oldalaikon állandóan megtalálhatóak a megfelelő aloldalon, melyek természetesen később is szerkeszthetőek, módosíthatóak. Az elhelyezhető anyagok nincsenek korlátozva, fotók, videók ugyanúgy használhatóak, mint egyszerű írásos anyagok, letölthető file-ok.

Kereshető hírfolyam

A portál adatbázisa az állandón frissülő hírfolyamon keresztül érhető el. A hírfolyam minden oldal fő tartalma, ugyanúgy elérhető regisztráció, és a portálra való belépés nélkül is. Alapvetően időrendben tartalmazza a híreket, információkat, mindig a legfrissebb adatokkal indulva. Bizonyos nagyságrend felett nélkülözhetetlen valamilyen módszer, mely lehetőséget biztosít, hogy a hatalmas adathalmazból megtaláljuk a minket érdeklőket. Egyik ilyen lehetőség a hírek szűrése: különféle feltételek megadásával lehet a hírfolyamot a minket érdeklődő információkra szűkíteni. Ilyen szűrők a már említett kategóriák és címkék, de lehet régióra, a tartalom típusára - hír, programajánló, beszámoló, bemutatkozás - korlátozni a megjelenő adatokat. Itt is szerepet kap a közösségek megjelölése, hiszen alapértelmezett állapotban csak a megjelölt szervezetek információi láthatóak, de

természetesen a teljes hírfolyam is elérhető. A nagy olvasottságú információk, a sok közösség által megjelölt szervezetek oldalain lévő anyagok kiemelt helyen szerepelnek.

A jelenlegi tesztverzió már most is jól illusztrálja a kitűzött céljainkat, de ahhoz, hogy országosan elérhető, nagy adatforgalmat lebonyolító és mindenki számára könnyen használható felület jöjjön létre, még további fejlesztésekre van szükség.

5. Eredmények összefoglalása (honlap, cikkek, előadások, közösségi bázis, próba verzió élete)

Nagy hangsúly helyeződött a kutatás részeredményeinek bemutatására. Ennek eszköze konferenciákon történő előadások sorozata, cikkek megjelentetése, a már említett blogon, majd honlapon történő publikálás és természetesen a kutatócsoport által szervezett találkozók.

2011 tavaszán „Merre tart a magyar falu” című Nagykökényesen megrendezett konferencián előadóként mutatkozott be a kutatócsoport a kutatási témával (cím: Élő sejtekből építkező vidék interaktív térképe). A konferenciát az *Új Magyarország* vidékfejlesztési program keretén belül szervezte a Vidékfejlesztési Minisztérium. 2011 nyarán elnyerte a kutatás az Ökopolisz Alapítvány fenntarthatóság témájában meghirdetett országos pályázatát, mely támogatással lehetőség nyílt az őszi konferencia-fesztivál megszervezésére. 2011 novemberében a Nyugat-magyarországi Egyetem, Savaria Egyetemi Központ, Bölcsészettudományi Kar, Alkalmazott Nyelvészeti Intézeti Tanszék szervezésében hálózatkutató konferencián mutattuk be a hálózat kutatás, mint interdiszciplina szekción belül eddigi eredményeinket, a kutatás részleteit. 2011 decemberében a Ludwig múzeumban megrendezett *Urban Report. ro 3: Az újszerű módszerek úttörői* című építészeti konferencián mutatkoztunk be. 2012 tavaszán, a győri Építészkaron Faluépítés 2012 konferencián adtuk elő, építészek és a magyar vidék szekcióban. A Mediawave 2012-es sajtótájékoztatóján szintén bemutattuk kezdeményezésünket és a komáromi programot.

Konferenciák mellett szaklapokban és helyi napilapokban publikáltuk a kutatás részeredményeit. Megjelent cikkünk a Veszprémi Naplóban, a HG.hu-n, az Építészfórumon, az Új Magyar Építőművészet szaklap Utóirat rovatában (Go Vöröstó!

Építészfórum, <http://epiteszforum.hu/node/18145>; Go Vöröstó! Építések a terepen, Új Magyar Építőművészet, 2011/2. szám Utóirat melléklet). A projekt bekerült az *Urban Report* nemzetközi folyóirat a 3. számába (interneten elérhető: http://www.urbanreport.ro/issues2.php?id_iss=3 címen), szerző Péterffy Miklós. Természetesen célunk a kutatás végeredményének terjesztése minél szélesebb körben, ezt egyéb publikációkkal kívánjuk elérni.

A kutatócsoport által szervezett konferencia-fesztiválokról már több helyen esett szó, ezek szintén a kutatás részeredményeit képezik. A találkozók nagyjából 60 közösség érdeklődését keltették fel, egy – egy rendezvényünkön 150 fő vett részt. A jövőben folytatni szeretnénk a regionális találkozók szervezését.

6. Jövőkép - összegzés

6.1. Honháló további fejlesztése

A kutatás során elkészített tesztverzió után már igazoltnak látjuk feltételezéseinket, de a végleges, mindenki által használható állapot további fejlesztéseket kíván. A további feladatok több témakört is érintenek. Magának a portálnak a fejlesztése mellett a több felhasználót kiszolgáló infrastruktúra anyagi hátterét is meg kell teremteni, illetve el kell jutnunk a közösségekhez, meg kell velük ismertetni az oldalt.

A tesztverzió során már felmerültek olyan további fejlesztési irányok, melyeket egyelőre nem érintettünk. A jelenlegi lehetőségeket is tovább kell finomítani, a szűrés és keresés esetében merültek fel további igények, apróbb módosítások. A felület interaktív kialakítás, a közösségek közötti kommunikáció is számos kérdést vetett fel, ennek megoldásához mindenképpen szükség van hasonló jellegű portálok vizsgálatára, szakemberekkel való konzultációra.

A tesztverzió során kiemelten fontosnak tartjuk a közösségek felől érkező felvetéseket. Ezek részben új, hiányzó funkciók, melyek számukra hasznosnak tűnnek, részben a jelenlegi struktúrával szemben felmerülő kérdések, módosítások szükségessége.

A fejlesztés során is igyekeztünk ügyelni arra a tényre, hogy a felhasználók nem feltétlenül gyakorlott internet használók. Ez mind a honlap szerkezete, működése,

mind a grafikai felülete szempontjából lényeges, hiszen a hagyományos médiumokhoz szokott felhasználóknak egy túlzottan dinamikus, összetett felület nehézségeket jelenthet.

A szerkezeti fejlesztésen túl a honlap arculattervezése, grafikai kialakítása sem végleges. Itt is hasznos tanácsokat kapunk az oldalt tesztelő felhasználóktól. Könnyen átlátható, egyszerű felület kialakítás a célunk, ahol fontos szempont, hogy a közösségek tagjai igen heterogén csoport, kor, kulturális beágyazottság, vizuális tájékozottság, érdeklődés szempontjából egyaránt.

A jelenlegi lehetőségeink a mostani léptéknél nem tudnak nagyságrendekkel nagyobb látogatószámot kezelni. Az, hogy ez megoldható legyen, komoly infrastruktúrát kell kiépítsünk. Ez vonatkozik magára a technikai háttere - szerverek kapacitása - magára az informatikai fejlesztői csapatra egyaránt. Úgy gondoljuk, hogy az alkalmazásunknak komoly szerepe lehet a vidék felzárkóztatásában, a kistelepülések elnéptelenedésének megállításában. Emiatt igyekszünk felvenni a kapcsolatot a hasonló tevékenységű csoportokkal, állami, önkormányzati hivatalokkal, hogy egyrészt közösen összefogva segíthessük egymás munkáját, másrészt pályázati lehetőségeket keressünk programunk folytatásához. Az állami szféra mellett elképzelhetőnek tartjuk a magánszféra bevonását is, hisz az alkalmazásban rejlenek olyan lehetőségek is, ami hasznos lehet számukra, ami akár bevételt is termelhet. Hosszútávon mindenképpen az öfenntartás felé szeretnénk vezetni a rendszert.

A másik komoly feladat a honlap bemutatása, megismertetése a közösségek felé. Erre részben jó alkalmak a konferenciák programsorozata, de mindenképpen szükséges lesz nagyobb körben is megismertetni az alkalmazást. Ebben az esetben is támaszkodunk a már megismert közösségekre.

Bízunk benne, hogy az eddigi lendülettel tudjuk folytatni kutatásunkat, és hamarosan el tud indulni a tesztverzió után a valódi portál is.

6.2. Integrálás az oktatásba – közvetlen kapcsolat az építészeti gyakorlattal

A kutatás disszeminálásának szempontjából kimondottan fontos a kutatási eredmények oktatásba történő integrálása. Az integrálhatóság alapvetően két területen mutat lehetőségeket. Az egyik terület, a tervek adatbázis építéséhez köthető, a másik, a tervezési tárgyak felépítésének területéhez.

Az építészeti oktatás, azon belül pedig kimondottan a tervezési tárgy, jellegéből adódóan produktív. Évről-évre születnek fejlesztést generálására alkalmas tervek (diploma, komplex), gondolatok, amelyek megfelelő, szakmai környezetbe ágyazásával a megvalósítás sikerét jelenthetnék egy helyi közösség, egy önkormányzat, befektetői csoport számára. Ezek a gondolatok leggyakrabban nem, vagy fogyatékosan jutnak el a megfelelő helyre, így megtermékenyítő erejük nem tud érvényesülni. Természetesen ezek felhasználása nem direkt módon történne, hiszen felhasználásuk a helyi energiák felébresztését segítenék *mindössze*, hanem áttételesen. A honháló struktúrája alkalmas arra, hogy terveket tartalmazó adatbázist fogadjon magába, a tervhez hozzárendeljen helyet és közösséget. A közösségi hálózattal párhuzamosan így egy *terv-hálózat* is épülne, amely átfedésbe hozható a közösségi hálózattal. Úgy működne, mint egy társ-kereső. A projekt megtalálja a befogadó közeget, illetve a befogadó közösség megtalálja az adekvát tervet. Egy kölcsönös aktivitáson alapuló eszköz. Ezen túl az adatbázis, amely területi kutatásokat, feltárt anyagokat is tartalmazna egy-egy helyszínről, segítené a tervező építészek munkáját a tervezési szakasz elején. Kezdenek újra szárnyra kapni az önkéntességen alapuló, helyi energiaforrásból táplálkozó, kalákaszerű építészeti táborok. Ezek nagyrészt az építészeti oktatásból nőttek ki, újrapozícionálva helyüket az építészeti gondolkodásban. A helyiekkel közösen szervezett építészeti beavatkozások, gyakran közösség építő gyakorlatként hatnak, aminek szükséges feltétele, hogy legyen befogadó helyi közösség. Ezek megtalálásában segít a honháló, kapcsolatot biztosít közösség és helyi szintű építészeti beavatkozás között. A tudatosság vagy közösségi akarat ilyenformán elengedhetetlen a projekt sikeres megvalósítása során, és garancia is egyben arra, hogy a helyi közösség önmaga képes hosszútávon fenntartani egy épületet, mivel sajátjának tekinti.

Az építészeti tervezési tantárgyak felépítésében az egyik legfontosabb lépcső, a téma és az ahhoz szorosan kapcsolódó helyszín megtalálása. A helyszín a valóság beépülését jelenti a tervezési folyamatba. Egyre fontosabb szempont az oktatásban, hogy a valóság modellezése, valósághoz közeli helyzetek megtapasztalása a hallgatók részéről megtörténjen. Kimondottan igaz ez ma az építészeti oktatásra, mivel az eddigi steril, bejártatott építésztervezői pályamodell szétesett. Az érvényesüléshez (életben maradáshoz) szükséges új modellt megalkotni. Emiatt a tervezési feladatok gyakran keresik a valós szituáció lehetőségét, egy valós befektető, egy valós probléma, téma *képében*. Ehhez természetesen meg kell találni a szereplőket. Azt is mondhatnánk nem helyszínt, hanem befogadót kell találni a minél tökéletesebb modellezés érdekében. A megfelelő szereplő egyben garancia arra is, hogy a gondolatok célba érjenek, és ne a virtuális memóriába landoljanak. A honháló alkalmas arra, hogy aktív közösségekre találjunk, olyan közösségekre, akik érdekeltek (akár aktivitásukból kifolyólag) a tervezés végigkísérésében. Egy befogadó szellemi közeg képes csak táptalajként működni. A honháló élő adatbázisa ezzel segítheti az oktatókat, a befogadó közösségek megtalálásában, a tervezési tárgy közösségekkel együtt történő előkészítésében. A közösség nyújtja a helyszínt, a helyszín és a közösség vizsgálata a tervezési programot, a program a megvalósíthatóság reményét. Ez a folyamat működhet települési léptékben is, több helyi közösség együttműködésével, ami egy 30 fős tervezési tárgy feladatát jelentheti, vagy egy közösségre fókuszálva, ami egy diplomázó feladatát határozná meg. Nem elhanyagolható mindemellett, hogy a fejlesztett interaktív internetes felület egyben a gondolatok minél szélesebb körben történő megvitatására, ismertetésére is alkalmas (lakosok bevonása, fórumozás stb.).

Budapest, 2012. május 19.

Készítették:

Hakkel Márton, Kovács Zsófia, Szentirmai Tamás, Vági János